

УДК 005:338.486

Мамотенко Д.Ю.

к.е.н., доцент

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (PM4SD) В ТУРИЗМІ

При плануванні відновлення України та економіки після війни цілі сталого розвитку мають використовуватись як орієнтир для забезпечення найефективнішої відбудови країни і туристичної галузі в том числі [1]. Методологія управління проєктами розглядається як основа розвитку туристичної організації (насамперед туроператорських компаній) у сьогоденні та в майбутньому, оскільки в сучасному світі, що характеризується зростаючою навантаженістю, напруженістю та невизначеністю, сформувалася необхідність успішно керувати кількома проєктами одночасно [3]. Управління проєктами є основною організаційною компетенцією, необхідною для забезпечення конструктивних змін, що вимірюються з точки зору досягнення бажаних туристичною компанією результатів з відповідними матеріальними та нематеріальними вигодами.

Методологія управління проєктами розвивалася швидко з урахуванням потреб різних галузей глобальної економіки, про що свідчить інноваційна система управління проєктами для сталого розвитку (PM4SD).

PM4SD (Управління проєктами для сталого розвитку) – це методологія для урядів, організацій та окремих осіб, які працюють у сферах туризму та культури, яку було розроблено спільно з FEST (Фонд європейського сталого туризму) [3],

представляє собою гнучкий інструмент для швидкої зміни сценаріїв проєктів, вбудованих в методологію, призначену для забезпечення довгострокових переваг.

Цей інструментарій добре узгоджується із загальноприйнятими підходами до управління проєктами, такими як PRINCE2 та IPMA, та успішно доповнює основні процеси та принципи: Глобальні критерії сталого туризму (GSTC), Європейська система індикаторів туризму (ETIS) [3].

Він дозволяє туроператорським компаніям стати найефективнішими – SMARTEST – і зробити свої проєкти S (specific) конкретними, M (measureable) вимірними, A (achievable) досяжними, R (relevant) актуальними, T (timely) своєчасними та E (effective) ефективними, S (sustainable) стійкими та T (tested) перевіреними), з точки зору реалізації проєктів на міжнародному ринку туризму та сталого розвитку [2].

При системному застосуванні інструментарій управління проєктами PM4SD може стати рушієм соціальних, економічних та культурних змін, що підтримує реалізацію успішних проєктів так, щоб забезпечити вигоди для всіх стейкхолдерів туристичного бізнесу: туристів, місцевих спільнот та всіх зацікавлених сторін із державного та приватного секторів.

Вивчення інструментарію PM4SD та його потенціалу у підвищенні ефективності бізнесу дозволило виявити переваги, що надаються туристичним компаніям у таких напрямках:

- виявлення можливостей отримання фінансування проєктів на основі чіткого уявлення про процеси прийняття рішень організаціями, що інвестують;
- використання стійкої політики та офіційного керівництва як надійної підтримки проєктів;
- інтеграція та розширення прав та можливостей відповідних зацікавлених сторін;
- приведення туристичних проєктів у відповідність до сталої політики компанії та туристської дестинації в цілому;
- планування кожної стадії розробки та реалізації проєктів та ініціатив з

урахуванням стратегії стійкості;

- розуміння динаміки проєкту, в якому беруть участь зацікавлені сторони з різних організаційних галузей економіки (наприклад, державні та приватні, а також економічних областей, наприклад, готельного бізнесу, транспорту, гастрономії, сільського господарства, культури та культурної спадщини, освіти);
- гарантоване управління проєктами у сфері формування компетенцій та лідерства.

У процесі реалізації та управління проєктами PM4SD дозволить туристичним компаніям:

- перетворювати ідеї та бачення на успішні, інноваційні проєкти;
- розробляти стійкі туристичні проєкти та успішно ними керувати;
- методично та ефективно застосовувати показники сталого туризму;
- підвищувати продуктивність компаній;
- здійснювати моніторинг та звітність про фінансування;
- ефективно спілкуватися з ключовими стейкхолдерами та зацікавленими сторонами в індустрії туризму;
- стати лідером у сфері сталого розвитку.

Інструментарій PM4SD був розроблений для підтримки різних завдань, спрямованих на стимулювання конкурентоспроможності в індустрії туризму та підтримку її стійкості, оскільки на сьогоднішній день це найбільша проблема, яку доводиться долати індустрії туризму.

Стейкхолдери індустрії туризму остаточно усвідомили, що для створення стійких проєктів та ініціатив необхідно застосовувати ефективні методи управління та планування, які дозволять організаціям індустрії туризму включати стійкі засади розвитку до процесів прийняття рішень та повсякденну діяльність. Відсутність таких методів матиме негативні наслідки, викликаючи погіршення стану довкілля, втрату природних ресурсів та ресурсів культурної спадщини та соціальне відчуження [4].

Успішний розвиток методології управління проєктами у майбутньому вимагатиме кращого розуміння контексту та глибшої взаємодії з бізнесом, нових

здібностей від спеціалістів, внесення змін до роботи організацій та забезпечення системи цінностей. Для підвищення конкурентоспроможності туристських дестинацій в Україні важливо посилити критерії планування, політики та управління сталим розвитком, оскільки принципи стійкості широко визнані сьогодні і все частіше приймаються як принципи стратегічного планування туризму.

Література:

1. Капінос Геннадій, Ларіонова Катерина. Проблеми управління сталим розвитком України в умовах війни. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 1, С. 93–104

2. Project Management in Sustainable Tourism. URL: <https://www.trainingaid.org/sustainable-tourism-project-management-pm4sd> (дата звернення: 14.10.2023 р.)

3. APMG International. Project Management for Sustainable Development (PM4S). URL: <https://apmg-international.com/product/pm4sd>. (дата звернення: 14.10.2023 р.)

4. World Heritage and Tourism in a Changing Climate, United Nations Environment Programme, UNESCO and UNEP, 2016. URL: <https://whc.unesco.org/en/tourism-climate-change/> (дата звернення: 14.10.2023 р.).